

คู่มือการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการของการจัดทำเอกสาร ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เข้าสู่การพิจารณาของวุฒิสภา

สำนักกฎหมายมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย เปรียบเทียบ และข้อเสนอเกี่ยวกับกฎหมาย เพื่อจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และพระราชกำหนดที่จะเข้าสู่การพิจารณาให้แก่สมาชิกวุฒิสภาและคณะกรรมการการของวุฒิสภา ได้แก่ เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของวุฒิสภาในวาระที่หนึ่ง เอกสารประกอบการพิจารณาพระราชกำหนดเพื่อสมาชิกวุฒิสภาใช้ศึกษาประกอบในการพิจารณาลงมติอนุมัติหรือไม่อนุมัติ พระราชกำหนด เอกสารตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติ และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ที่วุฒิสภาลงมติในวาระที่หนึ่งรับไว้พิจารณากับร่างพระราชบัญญัติและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการการของวุฒิสภาพิจารณาเสร็จแล้ว เพื่อสมาชิกวุฒิสภาใช้ประกอบในการพิจารณาเพื่อลงมติในวาระที่สองและวาระที่สาม

การจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เข้าสู่การพิจารณาของวุฒิสภา

ในการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เข้าสู่การพิจารณาของวุฒิสภา มีการจัดทำแบ่งออกเป็น ๒ เล่ม ได้แก่

๑. เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นร่างพระราชบัญญัติ
๒. เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

๑. การจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นร่างพระราชบัญญัติ

ขั้นตอนการจัดทำ มีดังนี้

๑) กลุ่มงานบริหารทั่วไป ประสานขอรับระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และร่างพระราชบัญญัติที่แนบมาพร้อมกับระเบียบวาระการประชุมดังกล่าว จากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๒) กลุ่มงานบริหารทั่วไปพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อมอบหมายให้แก่นิติกรเป็นผู้รับผิดชอบ ในการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นร่างพระราชบัญญัติ (และในการมอบหมายดังกล่าว นิติกรต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติด้วย โดยมีวิทยากร เป็นผู้ร่วมจัดทำ)

๓) นิตินิรจัดทำต้นฉบับเอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นร่างพระราชบัญญัติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑) การศึกษาเบื้องต้นและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ

เมื่อได้มอบหมายให้รับผิดชอบในการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นร่างพระราชบัญญัติ นิตินิรต้องศึกษาเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติในเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำ และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- ร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ซึ่งแนบมาพร้อมกับระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

- พระราชบัญญัติฉบับที่ใช้บังคับในปัจจุบัน (กรณีปรับปรุงกฎหมายเดิมและตรากฎหมายใหม่ขึ้นแทนทั้งฉบับ และกรณีแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายแต่เพียงบางส่วน โดยค้นหาจากเว็บไซต์ของราชกิจจานุเบกษา และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)

- ระเบียบวาระการประชุมและบันทึกการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ที่ประสานขอรับจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและค้นหาจากเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎร)

- ข้อมูลที่ได้จากการติดตามการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ

- มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ (กรณีคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ) โดยค้นหาจากเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ (กรณีคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ) โดยประสานขอรับจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และค้นหาจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓.๒) ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวข้างต้น เพื่อเตรียมจัดทำในส่วนของเนื้อหาของเอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นร่างพระราชบัญญัติ

๓.๓) การจัดทำเนื้อหาของเอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นร่างพระราชบัญญัตินี้มีส่วนประกอบที่สำคัญ ดังนี้

- **ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติ**

ในการจัดทำในส่วนของความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติ มีรายละเอียดของเนื้อหา คือ จำนวนร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอและผู้ที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา และวันที่ร่างพระราชบัญญัติได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยดูจากระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ ด้วยมติอย่างไร และด้วยคะแนนเพียงใด และรายชื่อคณะกรรมการวิสามัญ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ

และบันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎรมาจัดทำ (กรณีคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ ต้องกล่าวถึงมติคณะรัฐมนตรีที่เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ตามที่หน่วยงานเจ้าของร่างพระราชบัญญัติเสนอ และนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไป โดยดูจากมติคณะรัฐมนตรี)

- ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ

ในการจัดทำในส่วนดังกล่าวนี้ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการ มาสรุปประเด็นสำคัญจากการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการ ซึ่งมีประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญๆ และการตอบชี้แจงของผู้ที่เสนอร่างพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ในการสรุปประเด็นดังกล่าวต้องสรุปประเด็นที่เป็นสาระสำคัญๆ ที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาและเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติ และทราบข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติน่าสนใจ

นอกจากนั้น เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและบันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการ มาจัดทำว่าที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรลงมติรับหลักการหรือไม่ ด้วยคะแนนเสียงเท่าใด

- ภาคผนวก

นำข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้ในขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น เฉพาะร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอรวบรวมไว้ในส่วนดังกล่าวนี้ (กรณีที่มีผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวหลายฉบับ ให้ใส่เฉพาะร่างพระราชบัญญัติที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมิมติให้ใช้เป็นร่างหลักในการพิจารณาในวาระที่ ๒ ชั้นคณะกรรมการธิการ)

๓.๔) จัดพิมพ์ต้นฉบับเอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นร่างพระราชบัญญัติ

เมื่อจัดทำเนื้อหาของเอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้น ร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ต้องนำเนื้อหาดังกล่าวส่งให้เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลดำเนินการจัดพิมพ์ และนิติกรผู้จัดทำต้องตรวจสอบความถูกต้องของต้นฉบับเอกสารดังกล่าวด้วย เพื่อความถูกต้องของข้อมูล

๔) นำเสนอต้นฉบับเอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นร่างพระราชบัญญัติฉบับสมบูรณ์ให้แก่ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อให้ความเห็นชอบและตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมทั้งขอคำอนุมัติในการจัดพิมพ์รูปเล่มต่อไป

๕) เมื่อได้รับการอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาให้จัดพิมพ์เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นร่างพระราชบัญญัติแล้ว ต้องจัดส่งต้นฉบับเอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นร่างพระราชบัญญัติให้แก่สำนักการพิมพ์เพื่อดำเนินการจัดทำสำเนาและรูปเล่มต่อไป จำนวน ๑๖๐ เล่ม

๖) นำเอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นร่างพระราชบัญญัติที่สำนักงานพิมพ์ดำเนินการจัดพิมพ์เสร็จแล้ว แจกให้สมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๑๕๐ เล่ม โดยประสานกับสำนักบริหารงานกลางเพื่อขอให้นำเอกสารดังกล่าวจัดส่งในตู้เก็บเอกสารของสมาชิกวุฒิสภา ณ อาคารรัฐสภา ๒

๒. การจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ขั้นตอนการจัดทำ มีดังนี้

๑) กลุ่มงานบริหารทั่วไปประสานขอรับระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และร่างพระราชบัญญัติที่แนบมาพร้อมกับระเบียบวาระการประชุมดังกล่าว จากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๒) กลุ่มงานบริหารทั่วไปพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อมอบหมายให้แก่นิติกรและวิทยาการเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

๓) นิติกรและวิทยาการต้องร่วมกันจัดทำต้นฉบับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๓.๑) การศึกษาเบื้องต้นและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ

เมื่อได้มอบหมายให้รับผิดชอบในการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ นิติกรและวิทยาการต้องศึกษาเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติในเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำ และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องได้แก่

- ร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ซึ่งแนบมาพร้อมกับระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

- รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งแนบมาพร้อมกับระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

- ร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว โดยประสานขอรับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจากสำนักงานการประชุม

- พระราชบัญญัติฉบับที่ใช้บังคับในปัจจุบัน (กรณีปรับปรุงกฎหมายเดิมและ ตรากฎหมายใหม่ขึ้นแทนทั้งฉบับ และกรณีแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายแต่เพียงบางส่วน) โดยค้นหาจากเว็บไซต์ของราชกิจจานุเบกษา และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- ระเบียบวาระการประชุมและบันทึกการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ที่ประสานขอรับจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และค้นหาจากเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎร

- ระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ที่ประธาน
ขอรับจากสำนักการประชุม และค้นหาจากเว็บไซต์ของวุฒิสภา

- ข้อมูลที่ได้จากการติดตามการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ วาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา และ
วาระที่สาม สำหรับการประชุมในวาระที่สอง ชั้นกรรมาธิการ สามารถศึกษาได้จากรายงานของ
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ สภาผู้แทนราษฎร

- มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ (กรณีคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ
ร่างพระราชบัญญัติ) โดยค้นหาจากเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ
(กรณีคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ) โดยประธานขอรับจากสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา และค้นหาจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓.๒) ศึกษา วิเคราะห์ และเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว
ข้างต้น เพื่อเตรียมจัดทำในส่วนของเนื้อหาของเอกสารประกอบการพิจารณา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการ
ติดตามการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ และบันทึกสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ (ถ้ามี) จะเป็นข้อมูลที่สำคัญที่ทำให้นิติกร และวิทยากรผู้จัดทำ
สามารถเข้าใจเนื้อหาและเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติ และทราบข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่าง
ๆ เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ที่น่าสนใจ อันเป็นการทำให้สามารถศึกษา วิเคราะห์ และเปรียบเทียบ
ข้อมูลในส่วนอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้น หากยังมีข้อขัดข้องในการจัดทำต้องสอบถามจาก
หน่วยงานเจ้าของร่างพระราชบัญญัติ และค้นคว้าจากตำราและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

๓.๓) การจัดทำเนื้อหาของเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
มีส่วนประกอบที่สำคัญ ดังนี้

ส่วนที่ ๑ บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา (นิติกรเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำ)

ในการจัดทำบทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา เป็นการนำข้อมูลส่วนที่ ๒ ในส่วนของ
ความเป็นมาและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินั้นมาสรุปอย่างย่อ โดยยังคงความสมบูรณ์ของเนื้อหา
สาระที่สำคัญ ๆ

ส่วนที่ ๒ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ที่สำคัญ ๆ และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ (นิติกรเป็น
ผู้รับผิดชอบในการจัดทำ)

(๑) ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติ มีรายละเอียดของเนื้อหา คือ

- มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ จำนวนร่างพระราชบัญญัติที่มี
ผู้เสนอ ผู้ที่เสนอร่างพระราชบัญญัติ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา และวันที่ร่างพระราชบัญญัติ
และรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ สภาผู้แทนราษฎรได้รับการบรรจุ
ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยดูจากระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และ
วันที่สภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ให้วุฒิสภาพิจารณา โดยดูจากร่างพระราชบัญญัติที่สภา

ผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ตลอดจน การที่ร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา โดยดูจากระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา (กรณีคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ ต้องกล่าวถึงมติคณะรัฐมนตรีที่เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ตามที่หน่วยงานเจ้าของร่างพระราชบัญญัติเสนอ และนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไป โดยดูจากมติคณะรัฐมนตรี)

- การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ วาระที่สอง และวาระที่สามในคราวใด ด้วยมติอย่างไรและด้วยคะแนนเพียงใด และรายชื่อคณะกรรมการวิสามัญ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ วาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา วาระที่สาม และบันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎรมาจัดทำ

- การที่ประธานวุฒิสภามอบหมายให้คณะกรรมการวิสามัญประจำวุฒิสภา หรือกรรมการวิสามัญเป็นผู้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง โดยข้อมูลในส่วนดังกล่าวนี้ ต้องประสานกับทางกลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภาว่าที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา มอบหมายให้คณะกรรมการวิสามัญหรือกรรมการวิสามัญคณะใด เป็นผู้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติ และในวันที่เท่าใด

(๒) สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ในการจัดทำในส่วนของสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ เป็นการนำข้อมูลจากร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ที่ได้มีการศึกษาและวิเคราะห์ในขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นมาจัดทำ โดยกล่าวถึง คำปรารภ ชื่อร่างพระราชบัญญัติ บทจำกัดสิทธิเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญ วันใช้บังคับ บทยกเลิกกฎหมาย บทนิยามศัพท์ บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ และเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ โดยทำการอธิบายถึงเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติให้สามารถเข้าใจได้ง่ายและเป็นไปอย่างถูกต้อง

(๓) ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ

ในการจัดทำในส่วนประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ วาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา มาสรุปประเด็นการอภิปรายของสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ ในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ ซึ่งมีประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ และการตอบชี้แจงของผู้ที่เสนอร่างพระราชบัญญัติ และสรุปประเด็นที่มีการอภิปรายของสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ ในวาระที่สอง ซึ่งมีประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ และการตอบชี้แจงของกรรมการ ทั้งนี้ ในการสรุปประเด็นดังกล่าวต้องสรุปประเด็นที่เป็นสาระสำคัญ ๆ ที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาและเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติและทราบข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติน่าสนใจ

(๔) ผลการพิจารณาของร่างพระราชบัญญัติ

ในการจัดทำในส่วนดังกล่าวนี้ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และบันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ มาจัดทำว่าที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรลงมติรับหลักการหรือไม่ ด้วยคะแนนเสียงเท่าใด และนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และบันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาตามลำดับมาตราและรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ สภาผู้แทนราษฎรมาจัดทำว่าในแต่ละมาตรา คณะกรรมการมีการแก้ไข ตัดออก หรือเพิ่มขึ้นใหม่หรือไม่ และมติที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไข ตัดออก หรือเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการดังกล่าวหรือไม่ และนำข้อมูลที่ได้จากการติดตามการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและบันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สาม มาจัดทำว่า ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติหรือไม่ ด้วยคะแนนเสียงเท่าใด (กรณีร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่) ตลอดจนข้อสังเกตของคณะกรรมการ ว่าที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการหรือไม่ (ถ้ามี)

ส่วนที่ ๓ ตารางเปรียบเทียบ (นิติกรเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำ)

ในการจัดทำในส่วนของตารางเปรียบเทียบ เป็นการนำพระราชบัญญัติฉบับที่ใช้บังคับในปัจจุบันกับพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ที่ได้มีการศึกษา วิเคราะห์ และเปรียบเทียบในขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น โดยเปรียบเทียบเป็นรายมาตราว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับที่ใช้บังคับในปัจจุบันเป็นอย่างไร และร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วเป็นอย่างไร (ในการจัดทำในส่วนดังกล่าวนี้ ต้องเป็นกรณีปรับปรุงกฎหมายเดิมและตรากฎหมายใหม่ขึ้นแทนทั้งฉบับ และกรณีแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายแต่เพียงบางส่วน)

ส่วนที่ ๔ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ (วิทยาการเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำ)

การจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และพระราชกำหนดที่จะเข้าสู่การพิจารณาให้แก่สมาชิกรัฐสภา ในเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และพระราชกำหนด นอกจากจะประกอบไปด้วยส่วนประกอบในแง่เนื้อหาของกฎหมาย เช่น บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ และตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติและร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ยังมีส่วนประกอบสำคัญอีกส่วน คือ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ทำให้ช่วยเสริมงานกฎหมายให้มีประสิทธิภาพครบทุกมิติทั้งทางด้านข้อกฎหมาย และ

ข้อเท็จจริง ช่วยทำให้เป็นเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ และพระราชกำหนดที่ครบถ้วนสมบูรณ์

ในการจัดทำข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น การสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น สามารถดำเนินการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยเปรียบเทียบข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามประเด็นที่ได้มีการติดตามจากการพิจารณาของ คณะรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยสามารถสืบค้นได้หลาย ๆ วิธี เช่น การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต การค้นคว้าจากห้องสมุด หรือดำเนินการติดต่อประสานงานไปยังส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ เพื่อขอข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ความเคลื่อนไหว และประเด็น สถานการณ์อันเกี่ยวข้องเนื่องกับการพิจารณากฎหมาย เพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลในการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณา

ทั้งนี้ วิทยาการ ผู้รับผิดชอบในการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ ได้มีการจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลสำหรับเพื่อใช้จัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของวุฒิสภา ไปยังหน่วยงานผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ โดยสรุปรายการข้อมูลและรายละเอียดที่ประสงค์จะขอความอนุเคราะห์แนบไปพร้อมด้วย (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารภาคผนวก) เพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่นำมาจัดทำเป็นเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

เมื่อได้ข้อมูลที่ครบถ้วนแล้ว นำข้อมูลที่รวบรวมขึ้นนั้นไปประกอบกับข้อมูลของนิติกรผู้รับผิดชอบร่วมกัน เพื่อดำเนินการจัดทำรูปเล่มที่สมบูรณ์สำหรับนำเสนอให้กับสมาชิกวุฒิสภา เพื่อพิจารณาศึกษาประกอบการประชุมวุฒิสภาต่อไป โดยมีเนื้อหา ดังนี้คือ

- (๑) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญร่างพระราชบัญญัติ
- (๒) คำชี้แจงความจำเป็นในการตราร่างพระราชบัญญัติ
- (๓) ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง
- (๔) ช่าว บทความ หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- (๕) บทวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของร่างพระราชบัญญัติ

ส่วนที่ ๕ ภาคผนวก

นำข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้ในขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ พระราชบัญญัติฉบับที่ใช้บังคับในปัจจุบัน (กรณีปรับปรุงกฎหมายเดิมและตรากฎหมายใหม่ขึ้นแทนทั้งฉบับ และกรณีแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายแต่เพียงบางส่วน) ร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอ รายงานของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ สภาผู้แทนราษฎร และร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว มารวบรวมไว้ในส่วนดังกล่าวนี้

๓.๔) จัดพิมพ์ต้นฉบับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

เมื่อจัดทำเนื้อหาของเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ต้องนำเนื้อหาดังกล่าวส่งให้เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลดำเนินการจัดพิมพ์ และนิติกรและวิทยากรผู้จัดทำ ต้องตรวจสอบความถูกต้องของต้นฉบับเอกสารดังกล่าวด้วย เพื่อความถูกต้องของข้อมูล

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเนื้อหาของเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ในส่วนต่างๆ มีมากมาย แต่ระยะเวลาในการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมี จำกัด ทำให้นิติกรและวิทยากรผู้จัดทำต้องจัดทำเนื้อหาบางส่วนที่สามารถกระทำได้ และทยอยส่งให้ เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลจัดพิมพ์เตรียมไว้และประสานขอไฟล์ร่างพระราชบัญญัติจากสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้การจัดพิมพ์ต้นฉบับแล้วเสร็จในเวลาอันเหมาะสม ที่จะทำให้นิติกรและ วิทยากรผู้จัดทำมีช่วงระยะเวลาที่สามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน และง เป็นไปอย่างรอบคอบ

๔) นำเสนอต้นฉบับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับ สมบูรณ์ ให้แก่ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อให้ความเห็นชอบและตรวจสอบความถูกต้อง พร้อม ทั้งขอคำอนุมัติในการจัดพิมพ์รูปเล่มต่อไป

๕) เมื่อได้รับการอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาให้จัดพิมพ์เอกสารประกอบ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแล้ว ต้องจัดส่งต้นฉบับเอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติให้แก่สำนักการพิมพ์เพื่อดำเนินการในการจัดทำสำเนาและรูปเล่มต่อไป จำนวน ๒๗๐ เล่ม

๖) นำเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่สำนักการพิมพ์ ดำเนินการจัดพิมพ์เสร็จแล้ว โดยแจกให้สมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๑๕๐ เล่ม เพื่อนำไปใช้ ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง (โดยประสานกับสำนักบริหารงานกลางเพื่อ ขอนำเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแจกหน้าห้องประชุมของวุฒิสภา) แจกให้ คณะกรรมาธิการที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเพื่อนำไปใช้ประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สอง ชั้นกรรมาธิการ จำนวน ๔๐ เล่ม แจกคณะกรรมาธิการวิสามัญ กิจการวุฒิสภา จำนวน ๔๐ เล่ม แจกสำนักการประชุม จำนวน ๒๐ เล่ม และแจกให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ของสมาชิกวุฒิสภาและประชาชนผู้สนใจทั่วไป

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ทำให้สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนผู้สนใจทั่วไป ได้ทราบและเข้าใจถึงความเป็นมา เนื้อหา เจตนารมณ์ และข้อดีข้อเสียของร่างพระราชบัญญัติ ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ

๒. ทำให้วุฒิสภาสามารถทำหน้าที่กลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

๓. ทำให้คณะกรรมาธิการที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว สามารถ ทำรายงานเสนอต่อประธานวุฒิสภา และจัดทำร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จ

แล้วได้ตรงตามเจตนารมณ์ของสภาผู้แทนราษฎร และสอดคล้องต้องตามวัตถุประสงค์
ของผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ

- ทำให้สมาชิกวุฒิสภาที่มีใช้กรรมาธิการสามารถจัดทำคำแปรญัตติขอแก้ไข
เพิ่มเติม ตัดทอน หรือเปลี่ยนแปลงถ้อยคำ เนื้อความ หรือลำดับมาตราของร่างพระราชบัญญัติ โดยมีการ
แสดงเหตุผลประกอบความเห็นนั้น เพื่อให้คณะกรรมการเห็นด้วยหรือคล้ายตามได้